

Volksrecht

Socialistisch Weekblad voor de Arrondissementen Kortrijk en Ieperen

Ongetekende brieven worden niet opgenomen.

AANKONDIGINGEN :

Prijs volgens tarief voorsp te betalen

REDAKTIE :

Aug. DEBUNNE, « Volkshuis », Rijsselsche straat, Meenen

ADMINISTRATIE :

VOLKSRECHT, St-Janslaan, Kortrijk

ABONNEMENTSPRIJS :

1 jaar f. 2,40
6 maanden 1,40

De Wetgevende Kamers in Holland

Het kleine Holland, ten Noorden van België gelegen, heeft in de laatste tijden bijzonder de aandacht op zich getrokken.

In den strijd der Boers tegen de Engelschen heeft het onvoorwaardelijk partij voor hare Zuid-Afrikaansche broeders gekozen en hen gesteund tegen de overweldiging der Engelschen.

Daarna deed het van zich spreken door de groote werkersbeweging, waardoor het in de laatste maanden beroerd werd.

Door twee werkstakingen van het spoorwegpersoneel en der transportarbeiders werd gansch den handel s'fgelegd. Er waren ook verscheidene werstakingen voor verhooging van loon.

De socialistische partij rees in macht, zij heeft zeven leden die in de Wetgevende Kamers zetelen.

De opkomst der Werkliedenpartij en hare versterking bracht de regeering er toe om wetten te maken die een beletsel zijn tot de ontwikkeling van de macht der werkers. Liberalen, katholieken, protestanten, joden, allen waren het eens om het katholiek ministerie te steunen in zijne onderdrukkingswetten. Zij hebben eeparig de wet tegen de werklieden gestemd.

Deze wet noemen de werklieden : de muilkorfwet.

Voortaan is het den ambtenaren van openbare diensten, zooals van ijzerenwegen, staats- en stadsinrichtingen verboden gemeenschappelijk het werk te staken.

Bij de aanvaarding moeten zij een kontrakt teekenen.

Voor welk geval ook, moeten zij verscheidene dagen op voorhand het bestuur verwittigen dat zij het kontrakt wenschen te verbreken en ontslag nemen.

Bij weigering van dienst is men strafbaar tot 6 maanden gevang.

Ook als er werkstaking is, mag men den onderkruiper niet meer aanspreken om hem het verkeerde zijner schandelijke handelwijze te doen inzien zonder gevaar te loopen tot een jaar gevang te krijgen.

In de wet wordt niet vermeld dat het de prtoons verboden is onderkruipers op te zoeken. dat de openbare diensten hunne werklieden goed moeten betalen en hun werk menschelijk maken.

Het kapitaal mag uitbuiten, verdrukken, langzaam moorden, de wet erkent dat het er 't recht toe heeft.

De zwoegers mogen zich alleen dood wroeten, honger lijden en zich nooit verdedigen, omdat de kapitalisten over de wetten beschikken.

Begrijpt men thans hoe noodig het is dat de werklieden het stemrecht bezitten, zich meester maken van de wet om HUNNE belangen te verdedigen en op den voorgrond te plaatsen.

De parlementen moeten volksgebouwen worden waar de werkende klasse de meerderheid zijnde, de grootste macht heeft.

Godsdiensten of partijen komen hier niet te pas. De werker moet een welvarend bestaan en een gelukkig leven hebben.

Wij geven als plaat het Hollandsch Parlement. Het gebouw, waarin de wetgevende vergaderingen plaats hebben en de schandelijke wet gestemd is, staat in Den Haag, naast de verblijfplaats van de koninklijke familie van Holland.

Den Haag is eene mooie, niet onbelangrijke stad, waar weinig nijverheid is. Het is de stad der rijke Hollanders.

DE LANDBOUWERS

EN DE

Katholieke Regeering

De boerenmenschen zijn over 't algemeen geene socialisten. Wij gaan vooruit op den buiten, maar wij zijn nog in minderheid.

De buiten is dus samengesteld uit brave, naarstige, deugdzame en wat meer is, katholieke menschen.

Men zou nu terecht mogen denken dat de boeren in een land, door katholieke rijken geregeerd, gelukkig, vrij en welstellend moeten zijn.

Juist het tegendeel is waar.

De landbouwer bekomt niemendalle, voor zoover het niet strekt om bestendig de hooge pachten aan zijnen eigenaar te kunnen opbrengen.

Wij hebben in dezen oogenblik een treffend bewijs. Het slecht voorseizoen, de harde en aanhoudende regens hebben in het land onzegelijke schade veroorzaakt.

Geheele streken — onder andere in den omtrek van Lokeren — zijn overstromd en de schade belooft duizenden, ja honderd duizenden franken.

Vele landbouwers zijn den ondergang nabij; anderen verliezen het beetje spaargeld, dat zij met jaren zweeten en zwoegen hadden bijeengegaard.

Wie komt hen in dezen moeilijken oogenblik ter hulp?

Niemand!

Eh wel, dat is eene schande, eene misdaad, vooral voor de katholieke regeering.

Dat de eigenaars uitbuiters zijn is gekend; dat zij, op weinig uitzonderingen na, hunne pachtgelden zullen opstrijken, al had de boer geen brood om te eten, dat ook is gekend.

Maar het is eene wraakroepende schande, dat het katholiek gouvernement de buitenlieden die het steunen, niet ter hulp komt.

Daardoor bewijzen die heeren, dat zij in den grond niets anders zijn dan de regeering der rijken, der rentezuigers, der uitbuiters.

En dit springt zooveel te meer in 't oog, omdat het gouvernement gewapend is met de wetten om de buitenlieden die zoo zwaar getroffen worden ruimschoots ter hulp te komen.

Art. 1770 van het burgerlijk wetboek zegt dat, wanneer de pacht slechts van een jaar is en het verlies de algeheelheid van den oogst of ten minste den helft bedraagt, de pacht ontslag zal worden van een evenredig deel van den huurprijs. Hij kan echter geene vergoeding bekomen wanneer het verlies onder de helft is.

Vele boeren zijn dus in het geval van minstens de helft hunner pacht te mogen terug eischen.

Maar durven zij dien eisch stellen?

Zullen de boerenbonden in hunne plaats optreden?

Noch het een noch het ander.

De afzonderlijke boer is te zwak om het hoofd te bieden aan zijn eigenaar en de boerenbonden staan onder den invloed der eigenaars zelve.

't Is de regeering die zou moeten tusschen komen en de renten van eenige eigenaars beperken, ten voordeele van duizende boerenpachters en boerenwerklieden.

't Gouvernement zou kunnen en moeten zeggen : een groot deel der bevolking is getroffen door eene onvoorziene ramp, de wet wapent ons hun ongeluk te verzachten door

de pachten op den helft te verminderen in die en gene streek, het zal aldus zijn, bij kracht van wet. 't Is ons recht en onzen plicht.

De regeering heeft tot hiertoe niets gedaan. Zij kan volgens de bestaande wetten nog meer doen.

Volgens de wet van 15 september 1807, art. 27, hebben de pachters, in geval van noodzakelijkheid, recht op de geheele of gedeeltelijke teruggave hunner grondlasten.

Ook dit artikel der wet is tot hier toe door onze wetgevers uit het oog verloren. Oh! was er spraak van eene wet om de kleinen te belasten, te verdrukken, te straffen of te vernederen, de heeren zouden ze niet alleen vinden, maar als de wet er niet was, dan zou zij er rap zijn, al moest het zijn met nachtzittingen.

Nu wordt er niets gedaan. Waarom? Omdat men den boer niet vreest, omdat dien braven, naarstigen wroeter, afgezonderd, afhankelijk, met weinig onderwijs en zonder eigen vereeniging geen gevaar is, voor het rijk der uitzuigers.

Hij stemt voor hen, hij werkt voor hen, hij lijdt en hij zwijgt.

De boer wordt door de rijken aanzien als een ploegos, als eene melkkoe, als een rentenmachien, goed om te werken en opgehitst te worden tegen zijne werkbroers der steden, om er tegen te stemmen als kiezers en in te schieten als soldaat.

Aan 't werk, socialisten! Aan de propaganda, partijgenooten, de oogenblik is gunstig om onze broeders van den buiten over te halen tot ons beginsel, tot het socialisme, dat de wereld zal verlossen van uitbuiters en slaven en aan iedereen welstand zal schenken in ruil van zijnen arbeid.

F. R.

Door in Liefdadigheid te doen

Van weg te geven worden de kloosters doodarm. Men is daarom bezig, om per gemeente, d'ellende van die menschen op te zoeken. Te Sint-Joost-ten-Noode is dit werk gedaan en ziehier :

De zusters van den Bon Pasteur wonen in een « kotje » dat eene waarde heeft van	82,851,30
De Damen van Marie bewonen een huisje van	107,712,60
De Franciskanerszusters	43,476,90
De Damen van Sinte-Julienne liggen te verstikken in een huisje van	186,599,40
De Vagevuur's Zusters hunne woonst heeft eene waarde van	17,765,40
De Zusters der Zeven Weën	26,712,00
De Zusters der Wijsheid wonen op eene mansarde van	131,533,50
De Zusters van St-Vincentius-à-Paolo hun huisje heeft eene waarde van	78,150,30
De Zusters van Mie « Réparatrice »	100,754,10
De Jesuiten bewonen een « stal gelijk Djeezeke » van	540,784,80
Het Heilig Hart is gelogeerd in eene woning van	70,329,60
Totaal eigendommen, in gebouwen alleen, van 1 miljoen	386,672,90 frank.
Voegen wij er bij dat al de kloosters nog doorgaans elders gebouwen hebben, op derde personen ingeschreven, daarbij coffreforts tot barstens gevuld.	
Arm België, gezegend land voor paters en nonnen!	

GEDENKT DEN STRIJDPENNING!

Benamingen

Als het oorlog is, dan schieten menschen die elkaar niet kennen, maar die toch **allen** **gewapend** zijn, op elkander.

Dat zijn soldaten.

Als het volop revolutie is dan staan **gewapende burgers** en **gewapende soldaten**, tegenover elkander.

In beide kampen zijn eerlijke strijders, die met overtuiging eene verschillende zaak verdedigen, waarvoor zij hun leven veil hebben.

Dat zijn moedigen.

Als er menschen zijn die **ongewapend** een burgerrecht vragen en op verre afstand omver geschoten worden, dan zeggen wij :

Dat zijn martelaars.

Als er personen zijn, **van kop tot teen gewapend**, die op eene zingende menigte schieten, zonder dat zij zelf eene schram bekomen, dan zeggen wij :

Dat zijn moordenaars.

Als er « kerels » ! zijn die den « moed » !! hebben met **sabels** en **bajonetten** te **kappen** en te **kerven** op hen die hunne gekwetste gezellen opnemen, dan zeggen wij :

Dat zijn laffe honden.

Als er rakkers zijn die **vermoorden** bespotten en belasteren, aan **moordenaars** bloemen, eere teekens (?) en lofschriften bieden, dan vinden wij geen woorden krachtig genoeg om dit gebroed zijn echten naam te geven, of onze verachting er voor uit te drukken.

VINDEX.

Schrikkelijk Ongeluk te Tervueren-bij-Brussel

Ten gevolge eener breuk aan den regulator der machien van een paardjesmolen op de foor geplaatst is deze Maandag met zulke groote snelheid begonnen draaien, dat een twintigtal personen op de straatsteenen geslingerd werden.

Een persoon is de schedel gekloven en er bestaat geene hoop tot herstelling.

Eene vrouw was met het haar aan een haak blijven hangen en werd letterlijk de hoofdhuid afgerukt.

Nadere bijzonderheden

Wij vernemen nog het volgende over deze zoo zonderlinge ramp :

Sinds zes jaar kwam Ch. Clavier zijn paardmolen, door een paard in beweging gebracht, op de Marktplaats oprichten en nu was het paard door een stoommachien vervangen.

Rond 4 ure 's namiddags bevonden zich een dertigtal personen en kinderen op den molen, toen deze opeens in volle snelheid begon te draaien.

Noch de personen die op den molen zaten, noch de nieuwsgierigen gaven zich rekening van wat er gebeurde. Doch weldra hoorde men kreten van schrik en men zag vrouwen en kinderen in alle richtingen weggeslingerd worden.

Op eenige minuten tijd nam men een twintigtal personen en kinderen op.

Men droeg de slachtoffers in naburige huizen waar zij door de geneesheeren Ectors en Desmet verzorgd werden.

Middelwijd draaide de molen met steeds toenemende snelheid. De stukken van den plankenvloer werden op hunne beurt losgerukt en de personen die er zich aan vastgeklemd hiel-

den werden eveneens in het ronde geslingerd. Een man kwam met het hoofd tegen een paal terecht en werd den schedel verbrijzeld. Men droeg hem in een winkel, waar hij stierf terwijl de geneesheeren hem verzorgden.

Het is zekere Carroux, steendrukker, wonende te Elsene.

De ongelukkige bevond zich op den molen in gezelschap van zijne vrouw en zijne twee kinderen.

Vrouw Carroux en de kinderen waren reeds van in het begin van het ongeluk op den grond geworpen. Alle drie zijn gekwetst.

De burgemeester en de vrederechter ondervroegen den mecanicien over de oorzaak van het ongeluk. De man, die nog gansch verschromt was, vertelde dat eene vijs van den stoomfren gesprongen was op het oogenblik dat hij de machien in gang stelde. De stoom, die niet meer weerhouden werd, had het draaien van den molen in ongemeene mate doen toenemen.

De molen is letterlijk uiteen gevlogen en men heeft de stukken onder de bewaking der gendarmerie geplaatst, in afwachting der komst van het parket.

Het lijk van Carroux werd naar het doodenhuis gebracht en de gekwetsten werden naar hunne woningen gevoerd.

Het nieuws van het ongeluk verwekte eene groote opschudding. Men vertelde dat er vier of vijf dooden en vijftien doodelijk gekwetsten waren.

Tusschen de gekwetsten bevinden zich eenige Brusselaars, doch het grootste getal zijn inwoners van Tervueren en van naburige dorpen.

De mecanicien had de tegenwoordigheid van geest gehad met een hamer eene der stoombuizen plat te slaan en alzoo te sluiten, wat het stilstaan van den niteengerukten molen voor gevolg had.

De menschen die het ongeluk bijgewoond hebben, zullen het niet spoedig vergeten. Het was ijszinnigkend om zien.

De snelheid waarmede de molen draaide, was zoo groot dat de ijzeren steunstaven der tent kromden en de houten paarden die rond den molen stonden, geslingerd werd. Toen de staaf brak, viel hij erg gekwetst voor de voeten der verschrikte toeschouwers en verbrijzelde in den val een lantaarnpaal.

Het was een geroep en gekerm dat onmogelijk kan beschreven worden.

Een der knechten van den molen die het geld omhaalde, had zich aan een der staven vastgeklampt en deed ontelbare toeren, terwijl zijn lichaam tegen de houten paalen die rond den molen stonden, geslingerd werd. Toen de staaf brak, viel hij erg gekwetst voor de voeten der verschrikte toeschouwers en verbrijzelde in den val een lantaarnpaal.

De ongelukkige, Désiré Limbourg, is afkomstig van Marchienne-au-Pont. De geneesheeren bestatigden dat hij erge inwendige kneuzingen bekomen had.

Tusschen de gekwetsten zijn er een zeker getal die naar huis gegaan zijn.

Velen hadden ribben gebroken.

HET Vlaamsch social. Congres TE GENT

Ziehier de besluiten die op dit Congres genomen zijn :

De Pers

a) Het congres benoemt eene commissie, samengesteld uit De Backer (Gent), Drieschaert (Kortrijk), Clerebaut (Geeraardsbergen), Van Eeghem (Brugge), Reuter (Mechelen), Franclemont (Leuven) en Sanders (Aalst), om een waakzaam oog te houden over de propaganda met het blad *Vooruit*.

aanvangen moest... Ik zei tot mij zelf. — « Zoo ik hem levend medeneem, zal de kolonel niet tevreden zijn, vermits hij ons geboden heeft er zooveel mogelijk te dooden... Anderzijds speelt het me een goeden jongen, die ons geen kwaad wilde, omver te schieten. Ik vroeg mijn mannen : — Wat zoudt ge in mijn plaats doen? — De mannen schudden het hoofd. Zij wisten het zoo min als ik. Toen herinnerde ik me, kolonel, dat gij eens zeidet : « Geen genade. » Dit bracht me tot een besluit.

— Hebt ge hem omver geschoten? donderde de kolonel.

— Er stond in de nabijheid, hervatte de sergeant, een groote beuk, die als een reus boven het struikgewas uitstak. Ik beval dat men den Pruis met riemen aan den boom vastbinden zou. Ik ontlastte hem van zijn pantser. De Pruis verbleekte... « Gij, goed Franschman, bad hij... ik geen oorlog... goed Pruis, ik... mijne vrouw ginder... mijne kleine kinderen... ik niet dood... — Ik plaatste de mannen tien meters van den beuk. De geweren waren geladen.

— Verdomd! brulde de kolonel, verder, verder.

— Gij mij niet dood... zuchtte de ge-

b) In elke plaats waar *Vooruit* verkocht wordt, is men verplicht binnen de maand een plaatselijk perscomiteit te vormen dat zich uitsluitelijk met de propaganda voor *Vooruit* zal bezig houden.

In de plaatsen waar zulks onmogelijk is, moet het Midden-Comiteit zich speciaal met *Vooruit* bezig houden.

c) Het Congres drukt den wensch uit, dat alle cooperatieven en vakverenigingen zoo gauw mogelijk de propaganda voor het blad *Vooruit* zullen beginnen om nieuwe lezers te winnen.

Te onderzoeken hoeveel lezers van *Vooruit* deel maken hunner vereniging.

Alle nietlezers zullen voor een zekere ntijd het blad kosteloos ontvangen.

Na drie maanden den uitslag bekend maken aan het perscomiteit.

d) De wensch wordt uitgedrukt dat de cooperatieven een hoofdelijken taks per jaar of een gedeelte hunner winst zouden stemmen tot ondersteuning der pers.

De gemeentekiezingen. — Kwestie der verbonden

a) Het Congres, in overweging nemende dat, zoowel in de toekomst als in het verleden, al de federaties vrij blijven verbonden te sluiten of niet te sluiten;

Drukt nochtans den wensch uit, dat in de aanstaande kiezingen verbonden gesloten worden op basis van *Zuiver Algemeen Stemrecht en algehele E. V. bij gemeente- en provinciale- en Kamerkiezingen*, in de verzekering dat dergelijke verbonden zullen medehelpen tot den triomf dezer eischen.

Stichten van vakverenigingen en uitbreiding harer werkzaamheden

a) Verspreiden van circularen; onderzoeken te doen in de werkhuizen, het getal verenigden en onverenigden leeren kennen; de toestand der werklieden, loonen, werkuren, werkreglementen nagaan en de betrekkingen der werklieden met de patroons; de winsten der fabriekanten opzoeken in den *Recueil des Actes*; de kiezerslijsten doorsnuffelen en de officieele statistieken omtrent het vak; feesten geven die vergezeld gaan met eene bespreking der vakbelangen; meetings en voordrachten geven in de volkswijken; opstellen van een grievenblad, klachtenlijsten met cijfers en gegevens over de werkuren, loonen der werklieden en de winsten der patroons; bij de ontslaggevende leden huisbezoek inrichten; de vrouwen gaan spreken over de noodzakelijkheid der vakorganisatie en eene lijst uitdeelen van de hervormingen en de reeds behaalde voordeelen.

b) De vrienden van den buiten moeten meer in betrekking zijn met hunne werbroeders van de stad.

c) Gezel Clerebaut van Geeraardsbergen zal eene brochure over de vakbeweging schrijven.

d) Telkens de gentsche vakbonden eene circulaire verspreiden zal een exemplaar gestuurd worden aan al de vlaamsche vakbonden.

Propaganda bij de vrouwen

a) Het congres, vereenigd op 24 mei 1903, drukt den wensch uit dat er overal, waar socialistische groepen bestaan, zooveel mogelijk propaganda zou gemaakt worden onder de vrouwen, ten einde de redding der

werkende klas en den triomf van het socialisme te bespoedigen.

b) Het congres drukt den wensch uit dat de vrouwen zoowel als de mannen in de vereenigingen zouden opgenomen worden.

Stichting van levensverzekeringskassen

a) Eene commissie samengesteld uit Aalst, St-Nikolaas, Lokeren en Gent wordt aangeduid om te trachten eene verzekering tot stand te brengen in de Vlaanderen, niet enkel voor de groepen, maar ook voor de personen van de partij onafhankelijk, om de Partij eene nieuwe bron van inkomsten te bezorgen die haar wel zal ten goede komen voor hare propaganda.

Het aanstaande Congres

Met algemeene stemmen wordt aangenomen het aanstaande congres te houden op 1 November te Gent.

Links en Rechts

De vinger Gods. — De verschrikkelijke botsing op de Schelde, waar 23 arme landverhuizers het leven lieten, geeft ons eens te meer het bewijs van god's almacht. Inderdaad, wie zijn de slachtoffers?

Luister, het *Handelsblad* zegt het u :

Allen, op weinige uitzonderingen na, zijn katholiek en zeer godsdienstig. Wie daarvan het bewijs wil hebben, ga zien met welken eerbied zij eene kerk binnenkomen hoe zij op beide knieën, diep neergebogen mis hooren en den vloer kussen bij het binnen komen en bij het opstaan.

Men ga zien met welke godsvrucht zij des morgens, een paar uren voor het inschepen in de hoofdkerk, op den Oever en vooral in de kerk van St-Ignatiusgesticht te communie gaan en met wat eerbied, met welk van hoopstralend gelaat zij den schapulier, het gedrukte gelegenheidsgebed, den door den pater jesuïet overhandigd, op de borst dragen, wanneer zij de kerk verlaten.

En ondanks dit fanatisme liet God zijne « kinderen » jammerlijk verdrinken.

Het *Handelsblad* roept op echt christelijke wijze hulp in :

De levenden hoeft gij niet te helpen; daar zorgt de consul en het landverhuizerskantoor voor.

Maar de dooden... Hebt gij voor hen geen vaderonske veil?... Ja, nietwaar?...

Een vaderonske! Ziedaar alles wat het machtingeatholicisme geven kan voor ongelukkigen die door ellende hun vader(t)land moeten ontvluchten!

Wij, socialisten, willen dat elken werker recht hebbe op leven.

Onze jonggeboren partij zal het winnaar op degenen die reeds 1900 jaren lang de geloovige werkers doen bidden :

« Geef ons heden ons dagelijksch brood! », zonder er tot hiertoe in te gelukken den werker, den voortbrenger van allen rijkdom, de korst brood te geven die hem in ruil van zijnen arbeid toekomt.

Het socialisme alleen kan de menschheid gelukkig maken!

Kolossaal pensioen. — Aan M. Melot, procureur-generaal bij het hof van verbreking, is een pensioen van 15,085 fr. toegestaan.

Stelt men daar tegenover de aalmoes van 9 centiem den daags aan de oude afgewerkte werklieden, dan mag het spreekwoord : « Wie den haver verdient, krijgt hem niet », eens te meer als evangelie dienen.

en op zijn graf een kruis van elzentakken planten.

Ik herinner het me, het was een vreese-lijke nacht, een donkere, koude, droeve nacht.

Denzelfden avond riep de kolonel een krijgsraad bijeen. Men besliste niet lang. De sergeant werd ter dood veroordeeld en des anderdaags tegen den beukenstam gefusilleerd.

Van dien dag af sprak de kolonel gedurende gansch den veldtocht, waarin wij geen enkele maal met den vijand kennis maakten, van geen venijn of koeien meer, noch van de Pruisen met stampen onder de muren van Parijs te brengen.

(Naar 't Fransch.)

J'ESPÈRE.

Gedenkt de Strijdpennen!

FEUILLETON

2

Aan den stam van een beuk

— Nooit had ik durven denken dat een Pruis zoo'n gul gezicht kon hebben, hervatte de sergeant zwakker... Hij was blond, bloosde als een kind en had groote zachte oogen...

« Maakt u van dat venijn meester, gebod ik mijne mannen. » — De Pruis gaf zich zonder tegenweer gevangen. Hij scheen zelf gelukkig en vervolgde in zijn gebroken taal : — « Ik vrouw ginder... ik kinderen ginder... ik geen oorlog... geen oorlog! »

— Ja, hij gaf zich over, vroeg de kolonel, wiens gelaat streng en ernstig was geworden... Ga voort.

— Ja, hij gaf zich over, kolonel, antwoorde de sergeant. Ik was tevreden een Pruis te hebben geknipt en tegelijk ook zeer gestoord. Ik wist niet wat ik met dat venijn

Kortrijk

Fabriekwerkersvereniging.

Bravo! zoo moet het zijn! Op de laatste vergadering van onzen vakbond, was het grootste getal der leden opgekomen. Leerrijk waren de discussiën, wat bewijst dat de mannen meer en meer verstaan wat hen uit den toestand waarin zij zijn, kan redden, daar hen dagelijks honderden voorbeelden daaromtrent gegeven worden.

Ook moeten wij hier een feit bekend maken, bij een onzer klerikaalste fabrikanten, welke dagelijks in de negenurenmis voor zijne zielezaligheid gaat bidden, gebeurd is. Sedert tal van weken werkte een wever op twee getouwen, doch kon moeilijk boven de 8 of 10 frank verdienen, uit oorzaak der slechte grondstoffen. De man in kwestie reklameerde om toch iets meer te kunnen verdienen, daar het anders onmogelijk was zoo te kunnen voortdoen.

Het eenigst antwoord was: gaat bij de rooden, daar kunt gij uwe klachten indienen, en staat het u niet aan, trekt er hier maar van onder.

Ziedaar bij onze bazen de moraal hunner christene naastenliefde! De geldzak, en niets anders, is tegenwoordig bij allen het eenigste doel!

Daarom, kameraden, fabriekwerkers, gewerk voor de vereniging! Dat zulke feiten welke wij dagelijks zien gebeuren, ons aansporen nijdiger dan ooit voor onze propaganda alles trachten te offeren en de uitslag zal verzand zijn.

Volgens besluit der algemeene vergadering heeft het bestuur nu alle dinsdagen, om 8 1/4 ure zitting.

Vriendelijk verzoek aan de fabriekwerkers de grieven of klachten die zij mochten hebben er te komen aangeven.

En nu vooruit mannen! S. D.

Vergaderingen. — 1. De Soc. Jonge Wacht belegt eene Algemeene Vergadering heden Zondag 7 Juni, om 11 ure stipt, in 't lokaal.

Dagorde: Verslag van het Congres van Brussel, enz.

Allen op post, makkers!

Het Bestuur

2. Maandag 8 Juni, om 7 ure 's avonds, in het lokaal, algemeene vergadering voor den tooneelkring « Kunst veredelt » op boete.

Zeer belangrijke dagorde en uitdeeling der rollen van het drama: « Baas Kimpe ».

Wij doen een uitdrukkelijk beroep op de leden opdat zij ditmaal allen tegenwoordig zouden zijn.

Het Bestuur.

Aan onze partijgenooten en lezers. — Onze congressen, alsmede de richting die de partij opgaat, leiden naar de ontvoogding van het volk.

Met volle teugen laaft zich het socialisme aan de heilige bronnen der wetenschap, en wil het den werker bewijzen dat zijne verlossing daaruit zal ontspringen.

Maar omdat de pogingen der werkzamen bekoord worden, zou iedereen moeten helpen.

En iedereen kan; wij eischen niet veel.

Bij de aankondiging van elke nieuwe brochure moesten onze partijgenooten-lezers zich deze aanschaffen, lezen en dan geven aan een kameraad die niet leest ofwel de middelen niet bezit om er zelf eene te koopen.

Al de verenigingen en vooral de propagandagroepen zouden daarover goede controol moeten houden en aan den verkoop helpen.

En dat onze vrienden niet wachten tot zij eene brochure aangeboden zijn maar die zelf vragen aan de verkoopers.

Deze kleine opoffering zouden wij van u allen willen vergen partijgenooten, omdat wij overtuigd zijn dat den sleutel van een zekeren vooruitgang daarin te vinden is.

Wij doen dit beroep op u kameraden bij het verschijnen eener nieuwe brochure over de moderne tooneelkunst, door gezelschap Prevost, en bij de leden van onzen Tooneelkring te bekomen aan 5 centiem.

Onderwijs en ontwikkeling nevens propaganda doet onze tegenstrevers schrikken en het bewijs dat zij in alles onze werken willen naäpen.

Nog aanbevolen: 1. Over Alfonsius van Liguori. — 2. De millioenen dieven. — 3. De zaak Bontems, enz. enz.

Catalogues der Samenwerkende Volksdrukkerij (Boekhandel) op aanvraag gratis te bekomen bij den verkooper Fr. Mattelaer.

Van Langendonck te Kortrijk.

— Vast en zeker zal gezelschap Van Langendonck, kamerlid voor Leuven, op Zondag 28 juni te Kortrijk zijn.

Hij komt spreken over de toekomstige Gemeentekiezing en het programma der socialist.

Het onderwerp is dus van 't grootste belang daar de onderhandelingen nopens een verbond mogelijks tot eene oplossing zullen gekomen zijn.

Gezelschap Van Langendonck is ook een goed vlaamsch redenaar, een werkgongen, die zich door eigen studie opwerkte.

Het is een dier standvastige noeste kampers der edele volkszaak die thans met fierheid mag neerblikken op den afgelegde weg.

Leuven het middenpunt van zijn werkgongen gaat met reuzenstappen vooruit naar 't Socialisme.

De Kortrijksche partijgenooten zullen dien dag eere en hulde brengen aan den tegenwoordiger der gevallene slachtoffers voor Alg. Stemrecht, zoo laffelijk vermoord in de stad van de Alma Maters.

Deze meeting zal om 11 ure stipt 's voormiddags geopend worden in plaats van in den namiddag en dit om gegronde redens.

Wij hopen dat gansch de partij zich van nu af aan 't werk zal stellen opdat het Volksrecht dien dag barste van 't volk.

De stad door moet het gekend zijn dat gezelschap Van Langendonck op Zondag 28 juni te Kortrijk zal spreken.

Nog het verbond.

— Pijnlijk trof ons het bericht, dat na de stevig gesloten « alliance » onzer vrienden van Mouscron, de liberalen van Meenen het verbond verworpen hadden.

Deze kortzichtige daad zal de liberalen van Meenen geen voordeel brengen en hadden wij slechts den stoffelijken vooruitgang der Partij in te zien dan zou het ons eerder verheugd dan gespeten hebben, want wij kennen den toestand en den geest die te Meenen heerschen.

Maar dat is het niet wat ons nu bezighoudt en wij vinden de redens der Meenensche liberalen, die derhalve op voorhand gesponnen werden, al te kaal om te bespreken.

Geene redens noch uitvluchten kunnen boven het algemeen belang gesteld worden en dit staat hier op het spel.

De klerikalen besturen overal even partijdig en slecht en daarom moet de leus zijn: Weg met hen!

De overwinning is te behalen met de samengetrokken krachten der oppositie zoo wel te Meenen als te Kortrijk en dit mag niet uit 't oog verloren worden.

En als de liberalen uit toegevendheid voor sommige groote gasten vies zijn van werkliden op hunne lijst te nemen, omdat zij zich socialist of collectivist noemen, dan zal het ook niet pakken dat deze gratis aan die mijnheers hunne stem zullen bieden.

Een weinig logiek heeren liberalen, want het volk dat tot nu toe de kastanjes uit het vuur haalde om ze de klerikalen te laten oppeuzelen, wenschen niet het zelfde voor U te doen en 't is daarom dat wij om verandering vragen.

Wij hopen dat de Liberale Partij van Kortrijk den toestand klaarder zal inzien en aan een verbond zal toegeven want onze overtuiging staat vast dat een samengaan der oppositie den Augiastal zal kunnen zuiver maken.

F. M.

De spaarmaatschappij « Voorzienigheid », gevestigd bij Dedeurwaerder, bloeit hoe langer hoe meer. Op de laatste vergadering van Zondag verleden hadden wij weerom nieuwe leden gewonnen, en verheugt zich nogmaals in den aankoop van 2 acties bij de reeds bestaande, op de Samenwerkende Weverij van Gent. Op dien weg dus voortgewerkt en tegen de fabriek in gang komt zullen wij reeds een weinig ons deel gedaan hebben.

Het doet ook goed te zien hoe onze partij, de mannen meer en meer genegen maakt voor de propaganda.

In de vergadering van den wijkkring Van Beveren waren er wederom verscheidene nieuwe gezichten, nieuwe leden, welke door de werkzaamheid onzer mannen zich als lid hadden laten inschrijven.

Daar onze schrijver, tot andere bezigheden geroepen, moest vervangen worden, werd de vriend V. als dusdanig gekozen, alsmede 2 nieuwe bestuurleden, daar den groep vermeerderd en den last te groot is, bijzonder nu de gemeentekiezing aanstaande is.

A propos, van de gemeentekiezing; op onze wijk is elkeen, liberalen zoowel als socialist, het verbond genegen, en wachten enkel het sein af om de meetings enz. op onzen kant te beginnen, zeker zijnde de klerikalen dezen keer eene goede les te geven.

Mannen van den wijkkring Van Beveren, doet voort uw best, het vertrouwen u geschonken door de inwoners van onzen wijk, door het steeds winnen van nieuwe leden, zij uwe belooning.

De wijkclub Volders is dus hersticht. Wij hopen dat hij deze maal niet meer zal vallen. Ook is Overleie op verre na niet zoo paapsch als de katholieken altijd roepen, doch er moet gewerkt worden. 't Is waar, alle begin is moeilijk, maar wij weten dat er op dien kant nog eenige goede mannen zijn, en 't is bijzonder tot hen dat wij ons richten.

Wij zien dat daar waar het werkliden geldt, 't zij in hun bestaan, 't zij in andere dingen, deze immer door de grooten achteruit gedrongen worden; welnu, staat dan allen op, wordt lid van onze propaganda-kringen, welke altijd strijden, altijd op post zijn om onze klasse, onzen stand te verheffen, te verdedigen.

Mannen van Overleie, uwe plaats is bij de vrije werkliden.

Alle maandagen om 7 1/2 ure stipt is het bestuurvergadering voor den wijkclub. De vrienden welke er belang in stellen mogen altijd aanwezig zijn.

S. D.

Harelbeke

Propagandacub. — Heden Zondag, 7 Juni, om 4 ure stipt, Algemeene Vergadering in ons lokaal *Den goeden Uitval*.

Meeting. — Om 6 1/2 ure, Groote Meeting in ons lokaal *Den goeden Uitval*, bij G. Verhenne.

De gevierde spreker Ferdinand Hardyns, gemeenteraadslid te Gent, zal het woord voeren.

Dagorde: Het antwoord der liberalen nopens het verbond.

Werkliden en burgers, er allen naartoe! Gezorgd, vrienden, dat het er stroomt!

De dagorde is gewichtig, want van het antwoord der liberalen zal onze gedragslijn afhangen voor de toekomstige gemeentekiezing!

Al wie kan zal den gunstig gekenden Gentschen spreker willen hooren!

Ingang en woord zijn volkomen vrij!

Het Bestuur

Meenen

Jonge Wacht. — Zondag 14 Juni, om 3 ure namiddag, Algemeene Maandelijksche Vergadering.

Dagorde: 1. Aanvaarding van nieuwe leden; 2. Kiezing van bestuurleden; 3. Kiezing van comiteitsleden; 4. Verslag der werkzaamheden federatie; 5. Voordracht door gezelschap Debonne.

Jongelingen deze maal opgepast, allen als een man naar deze belangrijke vergadering. Wie zonder gegronde reden ontbreekt is de naam van socialist onwaardig.

Gemengde Weerstandskas.

— Zondag 7 Juni, om 5 ure namiddag, Drijmaandelijksche Algemeene Vergadering. Belangrijke dagorde. Alleman op post.

Het Bestuur.

Wij lezen in den *Meenenaar* van verledene week een artikel getiteld: *Belgen die in Frankrijk werken*. Het klerikaal orgaan begint met de werkstaking van M. Gratry te bespreken, en zegt onder andere: « Gedurende de tijd dat de werkstaking geduurd heeft hebben wij de kwestie niet willen beoordeelen, maar nu de geschillen vereffend zijn en het werk hernomen is, kunnen wij niet laten eens ronduit ons gedacht te zeggen. »

Zie zoo is 't goed! Eene beweging ontstaat om het even hoe, om het even of zij rechtvaardig is of niet, de *Meenenaar* vindt het onnoodig deze of gene partij te verdedigen; natuurlijk het blad is niet altijd zoo onpartijdig, maar hier geldt het eenen liberalen fabrikant en het klerikaal orgaan mocht niet laten vermoeden dat zij de vrienden zijn der rijken, 't zij hij christen of vrijdenker is, maar nu de vlag voorbij is, nu het paard is gered, nu dezen langdurigen strijd aan de werkliden eene overwinning heeft bezorgd, komen die jezuiten thans hun oordeel uit te spreken en beweren dat deze beweging niets

anders was dan eene beweging van fransche werkliden tegen belgische arbeiders.

Wij hebben reeds in ons blad deze leugenachtige bewering gelogenstraft en protesteeren nog eens uit al onze krachten tegen dezen gemeenen smaad de werkliden aangedaan, of hebben de fransche werkliden niet te lijden aan het kapitalistisch uitbuitingsstelsel zoowel als de belgische werkers?

Worden de parijsche modewerkliden zoowel als de brusselsche vergulders het bedrag van hunnen arbeid niet onthouden, en is dit geene wraakroepende zonde?

Is het niet reeds honderden malen bewezen maar ongelukkig nog door alle werkliden niet begrepen dat de kapitalisten van alle landen dezelfde belangen hebben, hetzelfde uitbuitingsmiddel op meerdere of mindere schaal gebruiken?

Het blad vervolgt: « Verscheidene malen werden er reeds voorstellen gedaan in de fransche Kamer om de belgische werkliden uit Frankrijk te verdrijven. »

Wij herinneren ons heel goed dat een dergelijk voorstel door den *klerikalen député Chauvin* neergelegd werd doch verworpen en dat alle socialist tegen dit onrechtvaardig voorstel gestemd hebben.

De *Meenenaar* schijnt dit niet te weten want hij zegt: socialist van Meenen denkt er wel op, terwijl gij feesten viert, de Internationale zingt en verbroedert met uwe fransche partijgenooten, zijn deze bezig met u in den zak te steken.

Hebt g' het vast! werkers wanneer de nationalist (leest klerikalen) in de fransche Kamer een voorstel neerleggen om de belgische werkliden te belasten is het de schuld der socialist.

Wanneer de christelijke fanatieke boeren van Bretagne, opgestoot door de geestelijkheid, verhit door den alkool hen kosteloos geschonken, met *drek* wierpen op de politie was het de schuld der socialist.

Wanneer er in Halluin een comiteit gevormd wordt die voor doel heeft een voorstel in de Kamer te doen neerleggen om de belgische werkliden te belasten is het nog eens de schuld der socialist.

O heilige leugenaars hebt gij dan geene vrees van naar de hel te gaan?

Wij hebben hier een stroombriefje welke wij gedeeltelijk vertalen: « De nationalistische Kamergroep (dit zijn klerikalen) heeft de heeren Gauthier, de Glagny, Congy en generaal Jacquy afgevaardigd, om in Halluin een onderzoek in te stellen op de voorwaarden waarin het nationaal werk gemaakt werd door de vreemde concurrentie. »

Het doel dezer heeren klerikalen is dus de fransche werkliden te beschermen tegenover de vreemde, die volgens hen de schuld zijn dat de fransche arbeiders moeten arbeiden voor een loon dat ontoereikend is om in het onderhoud van hun gezin te voorzien.

Waarlijk men moet toupet hebben om zoo iets te durven beweren en de werkers die zich daaraan laten beetnemen, moeten al heel kortzichtig zijn.

Reeds van over jaren werd door de socialistische partij de wettelijke vermindering van werkuren gevraagd, die alleen in staat is de slechte maatschappelijke toestanden te verbeteren, de werkeloosheid te doen verminderen, enz.

Wij zouden hier gansche kolommen aan dit vraagstuk kunnen wijden doch onze plaatsruimte is beperkt en wij willen sluiten met de hoop dat een dergelijk en zoo verachtelijk voorstel niet zal doorgaan en zijn overtuigd dat de socialistische Kamerleden hardnekkig dit voorstel zullen bekampen.

Later komen wij daarop terug. BRUTUS.

Iedereen herinnert zich nog dat de klerikalen onzer stad aan het bewind kwamen onder den kreet: *Weg met de orgels*.

Sinds een tiental jaren was het spelen met orgels verboden. Nu verleden week ter gelegenheid der Barakkenkermis, waren geruchten in omloop dat er aan gekende klerikalen de toelating gegeven was, om met orgels te mogen spelen. Verscheidene andere herbergiers gingen bij den heer politiekommissaris om inlichtingen en of het toegelaten was ook met een orgel te spelen. Men antwoordde hen dat het spelen met orgels formeel verboden was. Doch tot aller verwondering speelde men reeds van Zaterdag avond tot middernacht en verder al de kermisdagen bij eenen herbergier welke de klerikale partij goed dient.

Wij vragen aan elk denkend wezen is dit niet de onverdraagzaamheid en partijdig-

heid ten uiterste drijven. Men bedriegt, men spot en vervolgt al degene welke niet voor het klerikaal monster buigt. Wij hebben hier met de slechtste en partijdigste klerikale bestuurders van Vlaanderen en van gansch België te doen. Aan de werkliedenpartij weigert men de stadskiosken onder voorwendsel dat ze maar na St-Jeankermis opgetimmerd worden. Zij weigerden ons op onze kosten kiosken te plaatsen. Wij zijn nu nog drij weken van St-Jeankermis en reeds zijn er op twee plaatsen voor klerikale muziek-korpsen kiosken opgetimmerd geworden. Nu weigert men aan al de vrijzinnige herbergiers met orgels te spelen, en men laat het toe bij fanatieke klerikalen.

Ziedaar herbergiers waar de klerikale partij onzer stad ons naartoe leidt, en zeggen dat de liberalen de schoone gelegenheid door ons socialistischen aangeboden, om binnen vier maanden deze verachtelijken kalotten-boel uit onze stadsraad te jagen van de hand hebben gewezen. Ge gevoelt u door de houding der liberalen gered, nietwaar hatelijke onrechtvaardige klerikale stadhuishazen. Doch wij socialistischen zweren een hardnekkige en aanhoudende strijd tegen uwe onrechtvaardige en partijdige handelwijze te zullen voeren, en u stap voor stap nijdig te zullen bekampen tot wanneer de werklieden, landbouwers en neringdoeners zullen begrijpen hoe gij hen bedrogen hebt. Dan zal het uur der verlossing voor Meenen slaan.

A. D.

In een artikel van verleden week lezen wij in het liberaal weekblad *De Strijd* onder rubriek: Stijn en Ferdinand, na het verwerpen van het verbond getracht te verrechtvaardigen te hebben:

« Mochten wij liberalen aan de socialistischen een wensch uitdrukken, dat ze (de socialistischen) deze keer goede taktiek gebruiken en dezelfde algemeene vijand, het klerikalisme, bevechten ten einde de verlossing van Meenen voor te bereiden. »

Dit schrijven is van adres gemist. Dat den schrijver van dit artikel zich richtte tot de opstellers van *De Strijd*. Daar zal den wensch op zijne plaats zijn. Sinds een tweetal maanden worden wij in *De Strijd* laffelijk aangevallen, belasterd, en voor alles wat slecht is uitgescholden.

Men schold ons uit voor kluchtspelers, oneerlijken, ja zelfs voor dieven.

Wij socialistischen zijn de slechtsten van de slechten, en wat doen wij socialistischen, wij de slechten, de gemeenen, wij zwijgen, wij laten deze lasterartikelen onopgemerkt voorbijgaan, omdat wij geenszins dachten de liberale partij voor deze gemeene vuiligheid verantwoordelijk te mogen stellen en vooral omdat wij vreesden dat eene polemiek of pennentwist op dit oogenblik gevaar voor het verbond had kunnen opleveren.

Al onze artikelen in het *Volksrecht* verschenen ademen verzoening en toenadering in tusschen de twee anti-klerikale partijen en nu dat het verbond verworpen is en de hatelijke klerikale partij voor verscheidene jaren gered is door de kortzichtigheid der liberalen komt men ons de les spelen.

Wij nemen dit geenszins aan. Wat zoudt gij zeggen van een man die zijnen buurman zonder redenen met eenen stok eene ferme rammeling geeft en nadien zegt, terwijl hij nog den stok in de hand heeft: Maar mijnen besten buurman mocht ik u eenen raad geven, laat mij gerust en slaat mij niet.

Ge zoudt denken met eenen zinneloozen te doen te hebben nietwaar?

Wij nemen aan dat het klerikalisme op politiek gebied ons beider vijand is, en wij hebben openhartig om dezen vijand samen te kloppen. Maar wij, socialistischen, vergeten geenen oogenblik dat het kapitalisme de spil is waarop al de maatschappelijke ongerechtigheden zich bewegen en daarom is het kapitalisme onzen aartsvijand.

Wij verklaren aan al wie het hooren wilt dat wij ons met kracht zullen weten te verdedigen tegen al wie ons zal aanvallen en uitdagen. Wij hebben vertrouwen in het gezond oordeel van het kiezerskorps en van

gansch onze bevolking, en wat meer is, wij hebben geloof in de zaak welke wij voorstaan en dit schenkt ons liefde, strijdlust en wilskracht in den strijd voor de vrijmaking onzer klasse.

Leve het socialisme.

A. D.

Geruchten zijn in onze stad in omloop, die, wanneer ze echt zijn, waarlijk schandalig mogen genoemd worden.

Zaterdag 1.1. kwam een vader van talrijke kleine kinderen, wonende nabij de St-Jeankermis, achter de kerk, onpasselijk te worden. De vrouw ging onmiddellijk bij een dokter van het bureau van weldadigheid.

Volgens men beweert zou hij geantwoord hebben: « Het is al gebaren. Even men heeft niets. Ik kom niet. » Eenige uren later was den man een lijk. Hij was aan zijne pijnen bezweken zonder geneeskundige zorgen.

Volgens ons dringt een onderzoek zich op. Wij zelf zullen een onderzoek beginnen en op deze zaak terugkomen.

Verleden Zondag had de uitbetaling van den deel der S. M. *De Plicht*, in het *Volkshuis* plaats.

Voor de vier verlopen maanden is er aan de leden meer dan 1300 franken als deel in de winsten teruggegeven geworden. Met genoegen kunnen wij tevens bestatigen dat wij 5000 franken brood meer gebakken hebben dan de vorige 4 maanden. Ons ledental is tot 400 geklommen.

Wij doen nogmaals een beroep op de werklieden lid te worden onzer Samenwerking. Ons brood is het beste der stad en gewicht gewaarborgd. Benevens de deel in de winsten, dat reeds fr. 0,03 1/2 per gekochte broodkaart bedroeg, ontvangt men hulp in geval van ziekte, werkeloosheid, bij kraambied, enz.

Werklieden, bemint uw profijt! Wordt lid!

Men kan zich alle dagen in het *Volkshuis*, van 8 tot 12 en van 2 tot 6 ure, aangeven.

A. D.

Komen

Ziekenbond Moyson. — Zondag 7 Juni, om 6 ure, Algemeene Vergadering in het *Volkshuis*.

Belangrijke dagorde.

Propagandacub. — Zondag 7 Juni om 8 ure Algemeene Vergadering.

Dagorde: De propaganda op den buiten; de gemeentekiezing van oktober aanstaande.

Het Comité

Avelghem

Een briefwisselaar van het klerikaal weekblad *De Gulden Spore*, beweert in een artikel, getiteld: De slechte tijd, dat de slechte maatschappelijke toestanden toe te schrijven zijn, aan den luxe welke de werkende klasse ten toon spreidt.

Deze briefwisselaar is een domkop of een kluchtspeler. De maatschappelijke wanverhoudingen zijn het gevolg van den snellen vooruitgang van het machienwezen en den vooruitgang op alle gebied, die alleen de bezittende klasse ten goede komt. Dat de behoeften der werkende klasse geklommen zijn, dat betwisten wij niet, integendeel dat verheugt ons. De werklieden welke alles voortbrengen, hebben in de eerste plaats het recht van het produkt van hunnen arbeid te genieten.

Welhoe, volgens deze klerikale broodkrabbelaar, zouden de werkers welke kastelen bouwen in krotten van huizen moeten wonen, zij die kostelijke fluweelen maken zouden in lompen moeten loopen.

Wij socialistischen voeren strijd om de behoeften der werklieden nog hooger te doen stijgen, om ze voor hunnen nuttigen arbeid meer te doen eerbiedigen.

En trots al de hinderpalen gaat het socialisme met reuzenschreden vooruit, en de artikelen zooals verleden week in de *Gulden*

Spore verschenen, helpen ongetwijfeld mede om den triomf onzer zaak te bespoedigen.

Dat de werklieden zich maar goed verenigen, want de redding en de vrijmaking der werkende klasse is het werk der arbeiders zelf.

LUCIEN

Strijdpennning

Buiten verantwoordelijkheid der redactie

KORTRIJK. — Het lied De Werkeloosheid, gezongen door de gebroeders Defoort, bij Isenbaert, rue de Soubise, 6, Roubaix, 1,82. — Na een lied door A. Deleu, 37. — Voor de propaganda geven eenige leden des wijkclubs Van Beveren aanhangers des verbonds, 20. — Carlier, 20. — Nuytens, 10. — Demeyere, 10. — Brodeur, 10. — A. G., 20. — G. D., 20. Fr. M., 10.

WERVICK. — Omdat wij zouden kunnen coöperateur worden der S. M. De Plicht E. V., 10. — Dit ware te wenschen, 10. — Overschot van rekening, 10. — De klerikalen mogen hunne buis voor zich houden, 10. — ze zal te pas komen voor een pot, 10. — Om hunne voeten te warmen, 10. — Voor de aanstaande kiezing, 5. — Ils ont préparé pour nous ça qui suivra pour eux mêmes, 10. — Vive le parti ouvrier et vive le maire d'Armentière, 10.

MEENEN. — Aug. D., 10. — Den lokaalhouder, 15. — Den bakker Henri, 15. — Den bakker Aug., 10. — Werklieden aller landen en denkwijze, vereenigt u, A. C., 10. — Omdat ik het voorstel, door gezeld Deman, op het congres der S. J. W. goedkeur, Bonnet, 10. — Bijdrage Propaganda club van twee weken voor het Volksrecht, 2,00. — Onleesbare zet Clerinck, 50. — Den melkmarchand, 10. — Na een lied, gezongen door P. L. in de Lantaarn, 65. — Omdat zij mijn broeder ten onrechte naar Hoogstraete gedaan hebben, 10. — Maar wij zullen beletten die er oorzaak van zijn later nog onschuldigen te doen veroordeelen, 10.

MOESKROEN. — Wie de kavalkade van Roubaix heeft gezien, moet zich overtuigen dat het eene propaganda is voor onze partij, Defever, 10. — Catteau, 10. — Ch. Stubbe, 10.

AVELGHEM. — Machien ik vind altijd vrienden, 10. — Omdat Felixke twee vijzen heeft die los staan, 10. — Wij, socialistischen, zullen eenen sluiters koop om vast te zetten, 10. — Laffé mannen, die zoogezegde anarchistischen van Frankrijk, 10. Men moet, 10. — laf zijn, 10. — Om onze vriend Anseel, 10. — Te durven, 10. — Beledigen, 10.

KOMEN. — Wekelijksche gift Sieuw, 10

Gent, uitg. Stauteamas, St-Jacobsnieuwstraat, 45

Deze kwaliteit BRUINT en SCHUIMT in de pan gelijk de boter

Bijzondere kwaliteit, samengesteld uit gepurifieerde, gecristalliseerde en gepasteuriseerde grondstoffen, voorbehouden aan de Samenwerkende Maatschappijen.
De Samenwerkende Maatschappijen die er de proef van genomen hebben, getuigen van voorkeur aan deze bijzondere kwaliteit dan aan alle andere gelijkende voorbrengselen.

Margarinefabrieken
ANT. JURGENS, PRINZEN & Co
MERXEM-ANTWERPEN
Verkluisen te 080H en HELMORD (Holland)
GOEH (Duitschland)
Voorbrengt der 4 fabrieken in 1899:
Meer dan 800,000 kilogr. per week

Coopérative LES TRAVAILLEURS REUNIS COMINES

Maison du Peuple, rue de la Gare, 26

Vente de **Margarine**, marque spéciale à 1 franc le 1/2 kilo. — **Café** à fr. 0,90 le 1/2 kilo. — **Chlorée** « De Zon », à fr. 0,35 le kilo. — **Chocolat travailleur**, depuis fr. 1,05 le 1/2 kilo.

De Proletarier

EEN VOOR ALLEN -- ALLEN VOOR EEN
Speciaal gefabriceerd voor de
SAMENWERKENDE MAATSCHAPPIJEN

Vraagt het merk: **DE PROLETARIER**
SCHUIMT EN BRUINT

Vervangt overal de natuurboter

Wordt verkocht in alle

Samenwerkende Maatschappijen in de Vlaanderen